

_____ 2023

L.Ș.

RAPORT ȘTIINȚIFIC

pentru anul 2022

privind executarea proiectului de cercetări științifice
Program de postdoctorat (2022-2023)

IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"
(denumirea organizației)

Proiectul "Managementul eticii în instituțiile medicale pentru respectarea drepturilor omului în
prestarea serviciilor de sănătate" cu cifrul nr. 21.00208.8007.01/PDI
(denumirea și cifrul proiectului)

Prioritatea Strategică Sănătate

termen de executare: 31 decembrie 2022

Directorul/Rectorul organizației

Emil Ceban,
Dr.hab.șt.med., prof.univ.

(semnătura)

Consiliul Științific/Senat

Stanislav Groppa
Academ., dr.hab.șt.med., prof.univ.

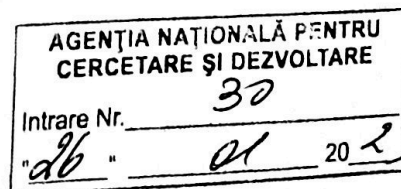
(semnătura)

Conducătorul proiectului (postdoctorand) Rodica Gramma

(semnătura)

L.Ș.

Chișinău 2023

Scopul și obiectivele propuse spre realizare în cadrul proiectului în anul 2022

SCOPUL: Evaluarea pluridimensională a managementului eticii în instituțiile medicale din Republica Moldova prin determinarea nivelului de asigurare a respectării drepturilor omului în procesul de prestare a serviciilor de sănătate pentru dezvoltarea unor recomandări privind organizarea eticii instituționale și propunerea unui model de evaluare a calității eticii instituționale (audit etic) ca componentă necesară procesului de acreditare a instituțiilor în sănătate.

OBIECTIVELE:

1. Analiza literaturii de specialitate în vederea identificării teoriilor managementului eticii în organizații, precum și a experienței internaționale în domeniul realizării evaluării calității eticii instituționale și a indicatorilor de măsurare a gradului de asigurare a drepturilor omului în prestarea serviciilor de sănătate.
2. Analiza opiniilor și practicilor managerilor instituțiilor medico-sanitare din țară cu privire la politicile și mecanismele etice adoptate pentru promovarea unui climat etic instituțional și asigurarea drepturilor omului în organizarea și prestarea serviciilor de sănătate în instituțiile medicale.
3. Evaluarea calității eticii instituțiilor medicale spitalicești și de asistență medicală primară prin evaluarea practicilor, atitudinilor și aprecierilor angajaților.
4. Determinarea competențelor particulare în identificarea și soluționarea problemelor etice a membrilor structurilor instituționale (comitetele de etică / bioetică) și angajaților implicați în procese și activități de consultație de etica clinică.
5. Identificarea nivelului de respectare a drepturilor omului în instituțiile medicale, prin prisma celor 14 drepturi internaționale ale pacientului, prin analiza procedurilor existente, precum și percepțiile și opiniile angajaților instituțiilor de asistență medicală primară și spitalicești.

2. Etapele în anul 2022

1. Analiza literaturii de specialitate și desk review al datele relevante studiului disponibile la moment la nivel național și internațional.

2. Colectarea materialului primar

3. Sistematizarea și analiza statistică și fenomenologică a materialului primar

4. Publicarea și diseminarea rezultatelor obținute

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor

1. Studiarea a minim 150 surse bibliografice relevante temei cercetării.

2. Acumularea materialului primar:

2.1 Colectarea grilelor de evaluare a comitetului instituțional de etică / bioetică și a grilei de audit etic pentru evaluarea politicilor și mecanismelor etice adoptate pentru asigurarea drepturilor omului în organizarea și prestarea serviciilor de sănătate în instituțiile medicale și evaluarea rolului comitetului de etică/bioetică în promovarea unui climat etic instituțional. Grilele acumulate de la 75 spitale și 61 instituții AMP (material primar pentru obiectivele 2 și 5 ale proiectului).

2.2. Aplicarea a minim 1050 de chestionare pentru evaluarea practicilor, atitudinilor și aprecierilor angajaților instituțiilor medicale cu referire la etica instituțională și gradul de respectare a drepturilor pacientului (material primar pentru obiectivul 3 al proiectului).

2.3. Aplicarea a minim 295 de chestionare pentru determinarea competențelor particulare ale membrilor structurilor instituționale (comitetele de etică / bioetică) în identificarea și soluționarea problemelor etice (material primar pentru obiectivul 4 al proiectului).

2.4 Realizarea a minim 50 interviuri individuale cu angajați ai instituțiilor medicale din țară. (materialul primar pentru obiectivele 2, 3 și 5 ale proiectului).

2.5. Realizarea a minim 7 focus grupuri cu angajați ai instituțiilor medicale din țară. (materialul primar pentru obiectivele 3, 4 și 5 ale proiectului).

3. Sistematizarea și analiza materialului primar

3.1. Dezvoltarea bazei de date conform obiectivelor proiectului

3.2. Analiza statistică aferentă proiectului

3.3. Analiza fenomenologică a rezultatelor componenteii cercetării calitative (interviurile și discuțiile în focus-grupuri).

4. Publicarea și diseminarea rezultatelor obținute

Elaborarea articolelor științifice și participare la evenimente științifice.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor

1. A fost elaborat chestionarul destinat angajaților instituțiilor medicale în baza formularului *docs.google*.

Pentru a oferi șanse egale pentru toți doritorii de a participa în studiu și pentru a exclude influența cercetătorului asupra calității răspunsurilor oferite, chestionarul elaborat a fost diseminat prin rețele de socializare, la adresele electronice personale ale lucrătorilor medicali. Totodată, cercetătorul a făcut demersuri personale către managerii instituțiilor medicale, publice și private, de a disemina chestionarul prin intermediul rețelei interne de comunicare electronică instituțională. La invitarea în studiu, persoanele le-a fost asigurată de confidențialitatea participării și faptul că nu vor fi înregistrate careva date personale (răspuns anonim).

Pentru a asigura și reprezentativitatea diferitor cohorte, cercetătorul a transmis link-ul chestionarului prin intermediul asociațiilor profesionale (Asociația asistentelor medicale, Asociația medicilor de familie, Asociația reanimatorilor și anesteziștilor etc.).

Au fost acumulate 1056 chestionare completate de către angajații instituțiilor medicale spitalicești și de asistență medicală primară, publice și private, de nivel republican, municipal, raional sau local.

Deoarece nu a fost acumulat numărul suficient prin participare on-line (doar cca 75% din totalul de respondenți necesar calculat), a fost necesar de aplicat și versiunea printată a chestionarului, mijlocit prin deplasări către instituțiile medicale din țară, atât spitalicești, cât și de AMP. Aplicarea chestionarului a fost făcută direct de către cercetător, pentru a evita careva influențe externe asupra răspunsurilor respondenților.

2. A fost elaborat chestionarul destinat membrilor comitetelor de etică/bioetică ale instituțiilor medicale în baza formularului *docs.google*. Cercetătorul a solicitat managerilor instituțiilor medicale adresele electronice ale presedintilor comitetelor de etică instituționale, cărora li s-a transmis link-ul chestionarului on-line cu rugămintea de a fi diseminat către membrii comitetului.

Pentru a completa numărul de chestionare necesar conform calculelor, au fost aplicate și chestionare printate direct către membrii comitetelor de etică. Colectarea chestionarelor a fost realizată nemijlocit de către cercetător prin deplasare la instituțiile medicale din țară, raioanele Edineț, Soroca, Hâncești, Florești, Drochia, Cahul, Ceadir Lunga, Căușeni, Ungheni, Călărași, Orhei. Au fost completate 297 chestionare aplicate membrilor comitetelor de etică

3. Au fost adresate mesaje personalizate către managerii instituțiilor medicale de a completa chestionarele / grilele de evaluare a comitetelor de etică a instituțiilor medicale. Au fost acumulate la 52 grile de la instituții spitalicești și 41 instituții AMP. Chiar dacă numărul grilelor acumulate este mai mic decât cel propus, acesta oricum este reprezentativ și ne permite să avem un tablou clar asupra problemei cercetate.

4. Au fost realizate interviuri individuale cu 15 de manageri ai instituțiilor medicale spitalicești și de asistență medicală primară (Chișinău, Drochia, Edineț, Bălți, Ceadir Lunga, Hincești, Orhei, Florești, Soroca, Căușeni, Călărași, Ungheni, Briceni), 25 angajați ai instituțiilor medicale atât publice cât și private, 10 membri ai comitetelor de etică instituționale (Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat, Strășeni, Ungheni, Edineț, Ceadir Lunga, Ștefan Vodă). Interviurile sunt transcrise și a fost inițiată analiza fenomenologică a rezultatelor.

5. Au fost realizate 7 focus-grupuri cu angajați ai instituțiilor medicale spitalicești și de asistență medicală primară, inclusiv 1 în instituție privată (Chișinău, Orhei, Bălți, Drochia, Ceadir Lunga, Ungheni) Discuțiile sunt transcrise și a fost inițiată analiza fenomenologică a rezultatelor.

6. Metodologia și instrumentele de cercetare au fost aprobate de către Comitetul de Etică a Cercetării al USMF "Nicolae Testemițanu", Aviz nr. 1 din data de 16.02.2022.

3. Rezultatele obținute

❖ Manuscrisul tezei este realizat în volum de 20 %

4. Publicațiile la tema tezei de DH

❖ Articole în reviste științifice

1. Gramma R. From Individual's Rights to Public Benefits –A Conflict of Values in Healthcare. *Journal of Intercultural Management and Ethics*, Issue No. 3, 2022, pp.71-79.

<https://jime.cesem.org/index.php/JIME/issue/view/20/20>

2. Gramma R. Pădure A. The risk of error in medication prescribing – legal and institutional gaps. *Romanian Journal of Legal Medicine*. (acceptat pentru publicare)

❖ Articole în culegeri științifice

in lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

Gramma R. Asigurarea dreptului copilului la sănătate - de la decizia părintelui la protecție legală. În

Materialele Conferinței științifice internaționale "Interesul superior al copilului: abordare socio-culturală, normativă și jurisprudențială" Chișinău, 30 septembrie – 1 octombrie, 2022. (acceptat pentru publicare)

❖ Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

Gramma R., Niculiță A. Finanțarea instituțiilor medicale din RM: consecvențe legislative și administrative". Notă analitică, IDIS "Viitorul"& Fundația „Friedrich Ebert”. Iunie, 2022.

https://moldova.fes.de/fileadmin/user_upload/FES-Analiza-Finantare_IMS.pdf

Diseminarea rezultatelor proiectului

5. Seminarul "Medicină și Teologie", Secțiunea "Impactul medicinei contemporane asupra profesioniștilor din domeniu". Organizat de Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj Napoca și UMF "Gr.T.Popa" Iași, România., 4-5 aprilie, 2022. Comunicarea orală "Rolul comitetelor de etică în promovarea eticii instituționale".
2. Conferința internațională "Valorile etice în societatea actuală" (VESA 2022) organizată de Universitatea Transilvania din Brașov, România., 5-8 mai, 2022. Comunicarea orală "Instrumente aplicate în organizarea dimensiunii etice a instituțiilor medicale".
3. Conferința Științifică Internațională "Interesul superior al copilului: abordare socio-culturală, normativă și jurisprudențială" organizată de USM și Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, Chișinău, 30 septembrie – 1 octombrie, 2022. Comunicarea orală "Asigurarea dreptului copilului la sănătate - de la decizia părintelui la protecție legală".
4. Conferința Clujeană de Medicină Legală. Ed.a V-a. 29 septembrie - 02 octombrie, 2022, Cluj-Napoca, România. Comunicarea orală "Riscul erorii în prescrierea medicației - lacune legale și instituționale".
5. Forumul de Responsabilizare Socială în Sănătate. 30 septembrie, 2022, Chișinău. Comunicarea orală "Instrumente de responsabilizare în instituțiile medicale pentru o comunicare eficientă cu pacienții".
6. A XVII-a Conferință Națională de Bioetică cu participare internațională organizată de UMF "Gr.T. Popa", 8-10 decembrie, 2022, Iași, România. Comunicarea orală "Dubla loialitate în activitatea medicului – între morală și beneficiu"

6. Concluzii în limba română și engleză (ce rezumă rezultatele obținute.)

Activitatea de cercetare desfășurată pe parcursul anului 2022 a fost realizată pe deplin în conformitate cu planul stabilit. Această a fost axată pe acumularea de date și realizarea metodologiei de cercetare planificate. Au fost realizate pe deplin toate obiectivele stabilite și activitățile planificate. Urmare procesului de prelucrare a datelor, pentru anul 2023 urmează editarea monografiei și diseminarea rezultatelor acumulate ale cercetării prin participări la conferințe internaționale și publicarea articolelor în reviste științifice naționale și internaționale.

The research activity carried out during the year 2022 has been fully realized in accordance with the established plan. This was focused on the accumulation of data and the realization of the planned research methodology. All set objectives and planned activities were fully achieved. Following the data analysis process, for the year 2023 the monograph will be edited and the accumulated research results will be disseminated through participation in international conferences and the publication of articles in national and international scientific journals.

Conducătorul proiectului Rodica Gramma, dr.șt.filosofice, conf.univ.
(nume, prenume, grad, titlu științific)

(semnătura)

Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 parte integrantă a contractului de finanțare nr. 01PDI din data 03 ianuarie 2022

Denumirea codurilor economice	Codul economic	Aprobat (mii lei)	Precizat (mii lei)	Executat ANCD (mii lei)	Executat organizație (mii lei)	Efectiv (mii lei)
plasări de serviciu în interiorul țării	222710	3.0	3.0			
plasări de serviciu peste hotare	222720	12.0	12.0	4.6	4.6	4.6
servicii editoriale	222910					
servicii de cercetări științifice contractate	222930					
servicii neatribuite altor materiale	222990	20.0	20.0	5.0	5.0	-
burse pentru studenții autohtoni	281211	104.6	104.6	104.6	104.6	104.6
procurarea materialelor pentru scopuri practice, științifice și alte scopuri	335110					
procurarea materialelor de uz gospodăresc și echipamentelor de birou	336110	0.4	0.4	0.4	0.4	-
Total		140.0	140.0	114.6	114.6	109,2

Director

Ceban Emil

Doctorand

Gramma Rodica

Contabil-șef

Becciev Parascovia

Economist-șef

Lupașco Svetlana

A recepționat
Responsabil ANCD

Ilaci

[Handwritten signature]